

15 LAT DLA EDUKACJI
URE

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Mój zeszyt w edukacji obywatelskiej

Cel naszego spotkania:

Przedstawienie propozycji stosowania

Mojego zeszytu pomagającego się uczyć
w nauczaniu edukacji obywatelskiej

W spotkaniu udział wezmą:

- **Agnieszka Arkusińska** – wieloletnia nauczycielka WOS i historii, jedna z pierwszych nauczycielek wprowadzających KOSS.
- **Arkadiusz Baron** – nauczyciel historii i wos-u w Zespole Szkół Ogólnokształcąco Technicznych w Lublińcu
- **Danuta Sterna** – pomysłodawczyni Mojego zeszytu pomagającego się uczyć.

Cztery filary *Mojego zeszytu* pomagający się uczyć

- I. **Teoria atutodeterminacji**, której użyteczność stosowania w nauczaniu potwierdzono setkami badań.
- II. **Budowanie partnerstwa w nauczaniu i uczeniu się** pomiędzy nauczycielem i uczniami.
- III. **Ocenianie kształtujące**, którego wskazówki są bardzo przydatne dla pomocy uczniom w uczeniu się.
- IV. **Organizacja nauczania**, dla której *Mój zeszyt* wydaje się być świetnym narzędziem.

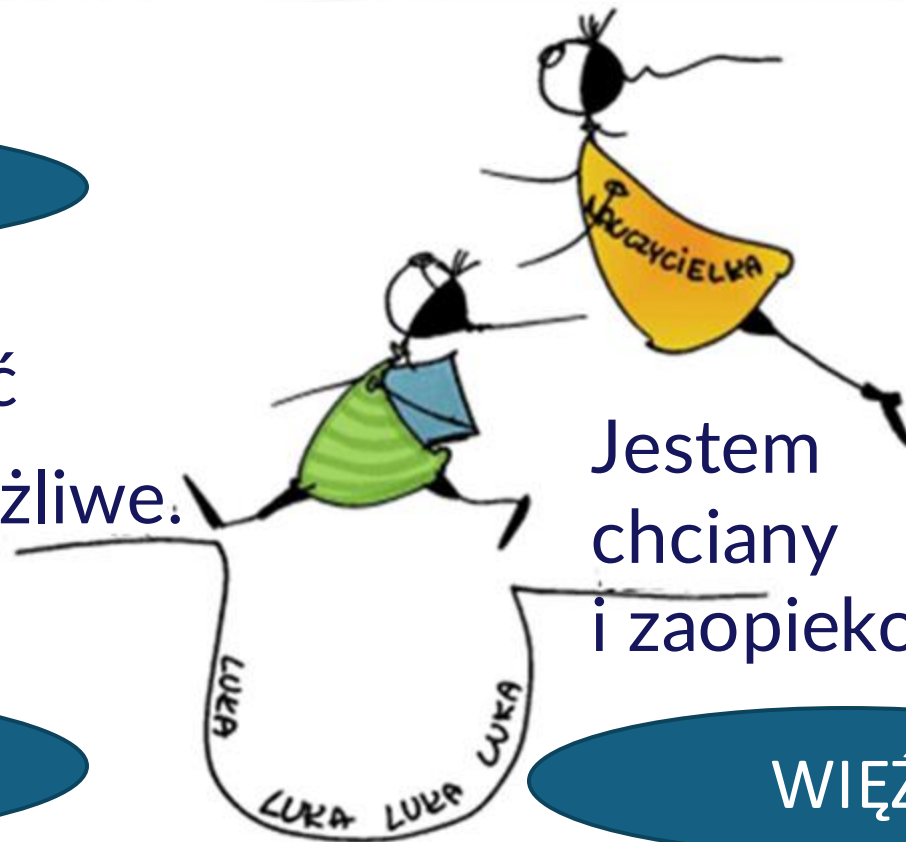
Teoria autodeterminacji

Zaspokojenie podstawowych potrzeb psychologicznych stwarza poczucie dobrostanu, umożliwia wartościowe i trwałe uczenie się.

AUTONOMIA

Tego chcę się nauczyć
i wierzę, że jest to możliwe.

KOMPETENCJA

Jestem
chciany
i zaopiekowany.

WIĘŻ

Mój zeszyt a teoria autodeterminacji

- **Potrzeba autonomii** *Mój zeszyt* jest ucznia i on decyduje, co w nim jest, a przez to też o swoim procesie uczeniu się.
- **Potrzeba kompetencji** Uczeń dzięki autonomii pracuje w zakresie własnej kompetencji i jej doświadcza - widzi własny postęp.
- **Potrzeba więzi** Zaufanie i pomoc ze strony nauczyciela - wiara w możliwości ucznia. *Mój zeszyt* jest wspólną sprawą całej klasy.

Mój zeszyt pomaga uczniom zaangażować się w proces uczenia się, co motywuje ich do nauki

Materiał: Co pomaga, a co przeszkadza w samostanowieniu ucznia

Mój zeszyt a partnerstwo w nauczaniu

Oddaje część odpowiedzialności w ręce samych uczniów,
nauka jest wspólną sprawą ucznia i nauczyciela

Ocenianie kształtujące

- I. Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu.
- II. Organizowanie w klasie dyskusji, zadawanie pytań i zadań dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą.
- III. Udzielanie uczniom takiej informacji zwrotnej, która przyczyni się do ich widocznych postępów.
- IV. Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.

- V. Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się.

Ocenianie kształtujące – nauczanie bez tajemnic

- Znane są cele i kryteria sukcesu.
- Znana jest ocena pracy ucznia.
- Uczeń otrzymuje informację o swojej pracy.
- Nauczyciel pozyskuje od uczniów opinię o swoim nauczaniu.
- Nauczyciel bierze pod uwagę opinie uczniów.
- Uczeń jest zachęcany do zadawania pytań.
- Uczniowie korzystają wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.

Ocenianie kształtujące w *Moim zeszycie*

Główne elementy:

- I. Cele i kryteria do lekcji, zadania edukacyjnego i sprawdzianu
- II. Refleksja uczniowska, sposób korespondencji z nauczycielem
- III. Informacja zwrotna od nauczyciela
- IV. Ocena koleżeńska
- V. Samoocena uczniowska

Mój zeszyt daje szansę wprowadzenia efektywnej struktury lekcji uwzględniającej wspólną pracę nauczyciela i ucznia.

Struktura lekcji:

- Początek lekcji - określenie celów i kryteriów sukcesu.
- Środek lekcji - sytuacje edukacyjne prowadzące do osiągnięcia założonych celów i przekazania informacji zwrotnej uczniom o ich pracy.
- Koniec lekcji - podsumowanie celów, refleksja uczniowska.

Mój zeszyt jako dokumentacja pracy ucznia

- *Mój zeszyt* jako podręcznik ucznia i dokumentacja jego procesu uczenia się.
- *Mój zeszyt* jako dokumentacja pracy nauczyciela z uczniami.

Główne elementy w *Moim zeszycie*

- I. Cele i kryteria do lekcji, zadania edukacyjnego i sprawdzianu
- II. Refleksja uczniowska, sposób korespondencji z nauczycielem
- III. Informacja zwrotna od nauczyciela
- IV. Ocena koleżeńska
- V. Samoocena uczniowska

Cel i kryteria sukcesu do lekcji

Lekcja WOS Edyty Wąsik

TEMAT: Normy i zasady.
Cel lekcji; Dowiesz się, dlaczego powinniśmy przestrzegać ustalonych zasad i prawa.

Nacobezu:

- ✓ Wymienisz rodzaje norm (zasad postępowania) i podasz ich przykłady,
- ✓ Wyjaśnisz w co najmniej 4 zdaniach, dlaczego należy przestrzegać norm,
- ✓ Wymienisz 2 najważniejsze dla Ciebie zasady, wartości i uzasadnisz, dlaczego wskazałeś właśnie te,
- ✓ Wymienisz podstawowe prawa obywatelskie,
- ✓ Wytłumaczysz, na czym polega tolerancja i nietolerancja,
- ✓ Wskażesz dlaczego ludzie często bywają nietolerancyjni.

Przykład Agnieszki Arkusińskiej

Temat: Demokracja w zagrożeniu – jak ją chronić?

Cel lekcji: Poznasz zagrożenia dla demokracji i inicjatywy przeciwdziałające tym zagrożeniom. Wybierzesz z nich te, które uznasz za najbardziej skuteczne.

Kryteria sukcesu (wiem, że umiem, kiedy...)

- nazywam i opisuję co najmniej trzy współczesne zagrożenia dla demokracji,
- wyjaśniam, w jaki sposób konkretne działania lub inicjatywy przeciwdziałają tym zagrożeniom
- formułuję własną opinię na temat skuteczności wybranych działań i uzasadniam ją rzeczowymi argumentami.

Przykład Arkadiusza Barona

Temat: Grupy społeczne i wspólnoty

Cel: Potrafię scharakteryzować pojęcie „grupy społecznej” oraz pojęcie „wspólnoty”.

Kryteria sukcesu:

- Potrafię podać definicje: grupy społecznej i wspólnoty
- Potrafię przydzielić podane przykłady do grupy społecznej lub do wspólnoty.
- Wymieniam kryteria podziału na grupy społeczne i przykłady grup społecznych.
- Wymieniam kryteria podziału na wspólnoty i przykłady wspólnot.

Materiał: Przykładowa lekcja z edukacji obywatelskiej

Zasady (PPPP) pracy z celami i kryteriami

- **PLANOWANIE.** Zastanowić się, po co tego uczyć? Co moi uczniowie już na ten temat wiedzą? Zaplanować, dokąd się zmierza i co się chce osiągnąć.
- **PODZIELENIE.** Podzielić się „tajemnicą” celów z uczniami. Przekazać uczniom cele w języku dla nich zrozumiałym.
- **PODGLĄDANIE PROCESU.** Monitorować osiąganie celów podczas lekcji. Odnosić się do tego, jak postępuje proces.
- **PODSUMOWANIE.** Sprawdzić, czy cele zostały osiągnięte. Refleksja i podsumowanie uczniowskie.

Podsumowanie – refleksja uczniowska – jądro uczenia się

Przykładowe pytania pomagające uczniom w refleksji:

- Czego się nauczyłem?
- Co mnie zainteresowało?
- Co chcę zapamiętać?
- Co mnie zaskoczyło?
- Jak komuś wytłumaczę ten temat?
- Jakie mam pytania?
- Czego się dowiedziałem, a czego wcześniej nie wiedziałem?
- Co przeszkadzało, a co pomagało mi dzisiaj w lekcji?
- Jak zastosuję poznane treści w życiu?
- Co należy zapamiętać z tej lekcji?

Podsumowanie – refleksja uczniowska – jadro uczenia się

- Zapisz 5 najważniejszych zagadnień, które chcesz zapamiętać.
- Stwórz mapę myśli.
- Zaznacz światłami, które z kryteriów zostały przez ciebie spełnione (dopisz dlaczego?).
- Napisz krótki list do przyjaciela na temat tej lekcji
- Napisz Twitta na temat lekcji
- Ułóż trzy pytania na sprawdzian z tego tematu
- Zapisz dwie sprawy, które ci się podobały na tej lekcji i jedną, która byś zmienił.
- Napisz dlaczego ten temat jest ważny.

Podsumowanie – refleksja uczniowska

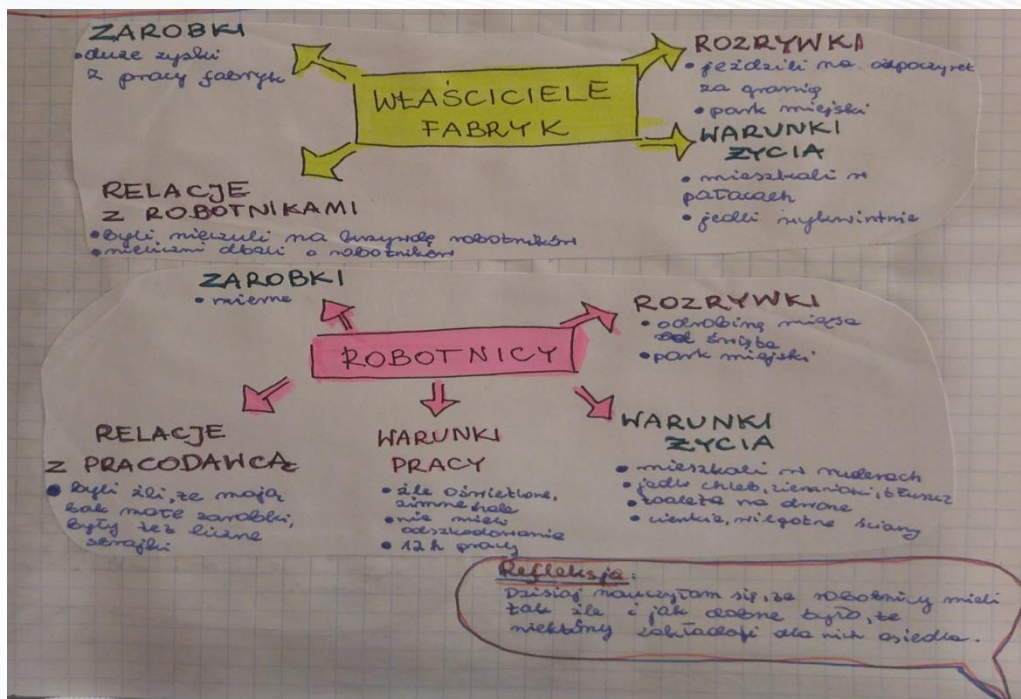

Jakie pytanie warto zadać uczniom, aby pomóc im w formułowaniu refleksji?

Głos praktyków

Refleksja uczniowska

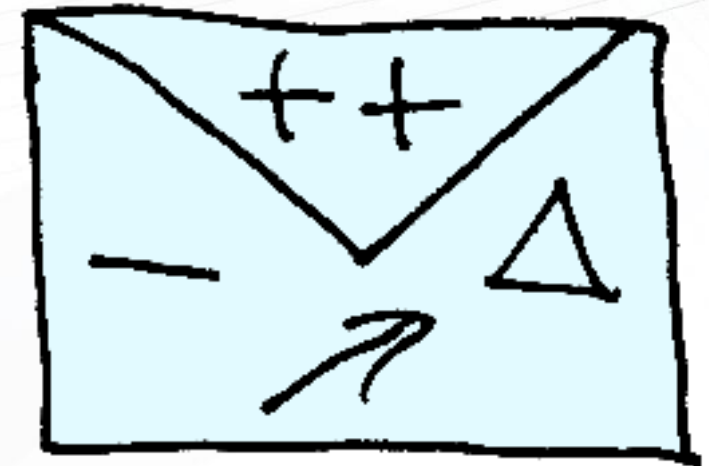
Refleksja uczniowska w zeszycie historii uczennicy Edyty Wąsik

Informacja zwrotna do pracy ucznia

Pełna informacja zwrotna:

- Co uczeń zrobił dobrze (zgodnie z kryteriami sukcesu)
- Co i jak MOŻE poprawić
- Jak uczeń może się dalej rozwijać

Informacja zwrotna do pracy ucznia

Kryteria sukcesu	+ +/- -	Uwagi

Wskazówki do rozwoju:

Trudności związane z informacją zwrotną

- a) czasochłonność i pracochłonność,
- b) rozdzielenie oceny kształtującej od sumującej,
- c) uczniowie nie korzystają z informacji zwrotnej, przyzwyczajenie rodziców i uczniów do stopni,
- d) niechęć uczniów do poprawy pracy, na podstawie informacji,
- e) uczniowie „dobrzy” pozbawiani są nagrody,
- f) trzymanie się kryteriów sukcesu,
- g) przyjęty przez szkołę system oceniania.

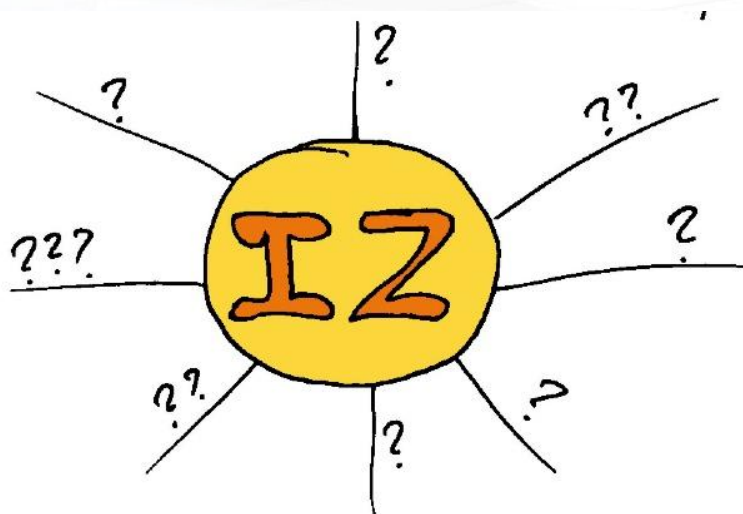
Jak sobie radzić:

- a) czasochłonność i pracochłonność – tabela;
ustalenie, jak prace będą oceniane; 2 gwiazdy i jedno życzenie,
ocena koleżeńska, samoocena
- a) rozdzielenie oceny kształtującej od sumującej – ustalenie wraz z
uczniami - jak praca będzie oceniana
- b) uczniowie nie korzystają z informacji zwrotnej – czas w klasie
na zapoznanie się z informacją
- c) przyzwyczajanie rodziców i uczniów do stopni – rozmowy z
uczniami i rodzicami, dział OK rodzice na stronie:
www.oknauczanie.pl
- d) niechęć uczniów do poprawy pracy, na podstawie informacji –
klasówki poprawkowe o podobnej konstrukcji
- e) uczniowie „dobrzy” pozbawiani są nagrody – uczymy się dla
siebie, a nie dla stopni
- f) trzymanie się kryteriów sukcesu – dobre przemyślenie
kryteriów do sprawdzianu
- g) przyjęty przez szkołę system oceniania – system oceniania
ustała Rada Pedagogiczna

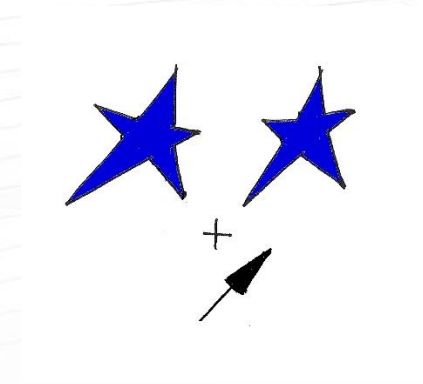
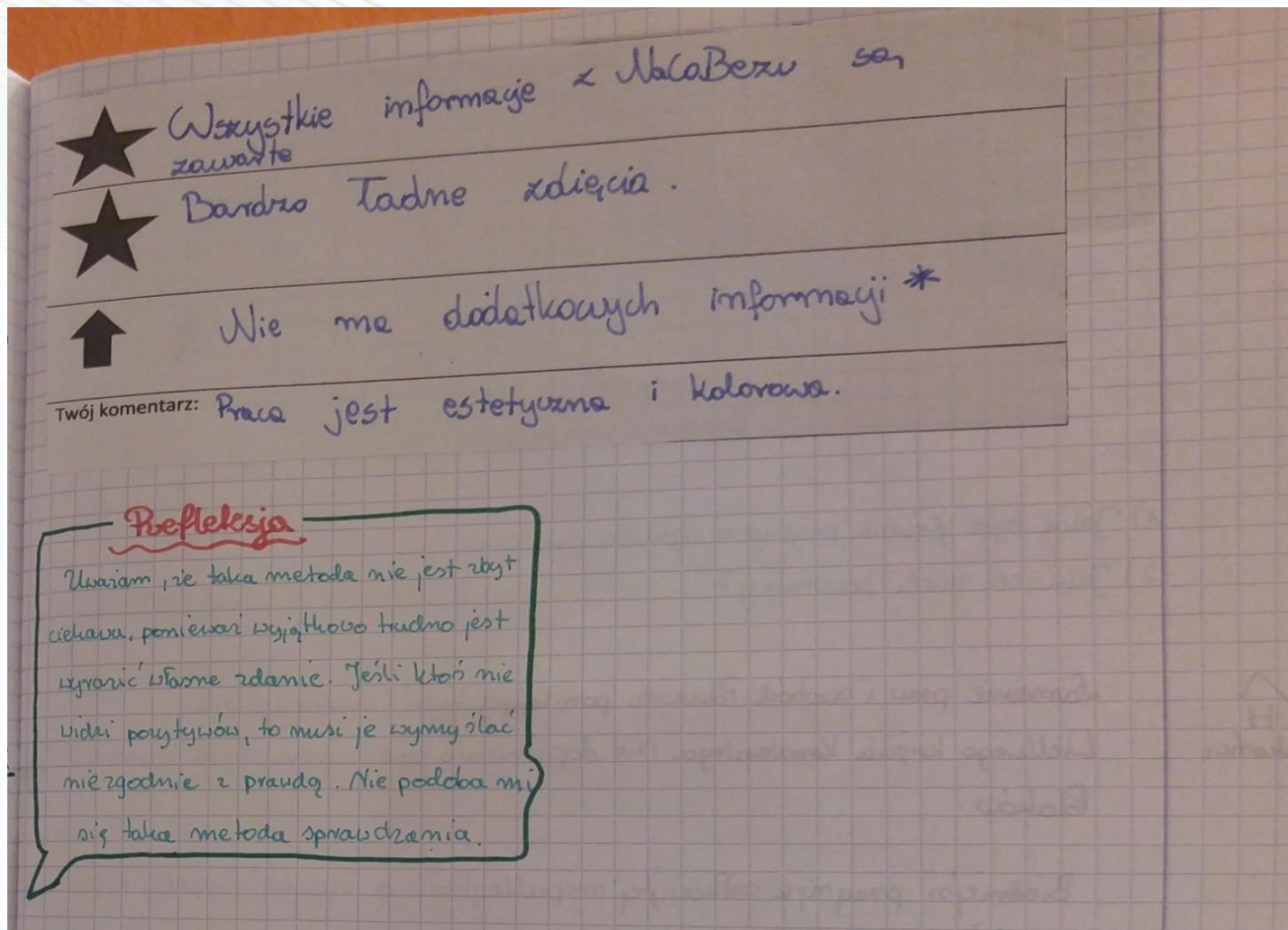
Informacja zwrotna – blaski i cienie

Sposoby na informacje zwrotną

Głos praktyków

Ocena koleżeńska

Samoocena

Informacja zwrotna do OK zeszytu

Nr	Nacobezu do ok zeszytu	Grudzień		Luty	
		IZ nauczyciela	Samoocena	IZ nauczyciela	Samoocena
1.	Każda kartka(temat, cel i nacobezu) jest wklejona				
2.	Stosuję kolorowe długopisy, pisaki, kredki do notowania, rysowania zadań, map.				
3.	Wszystkie materiały, notatki na kartkach są wklejone w odpowiednim miejscu.				
4.	Wszystkie notatki i prace samodzielne zapisane i wykonane są do końca.				
5.	Staram się pisać, rysować, wykonywać prace starannie, czytelnie.				
6.	Poprawiam błędy, zadania, prace zgodnie z informacją zwrotną.				
7.	Wszystkie braki w zeszycie systematycznie uzupełniam.				
8.	Pod informacją zwrotną od nauczyciela jest podpis rodzica.				

Zastosuj kolory: zielony; żółty; czerwony.

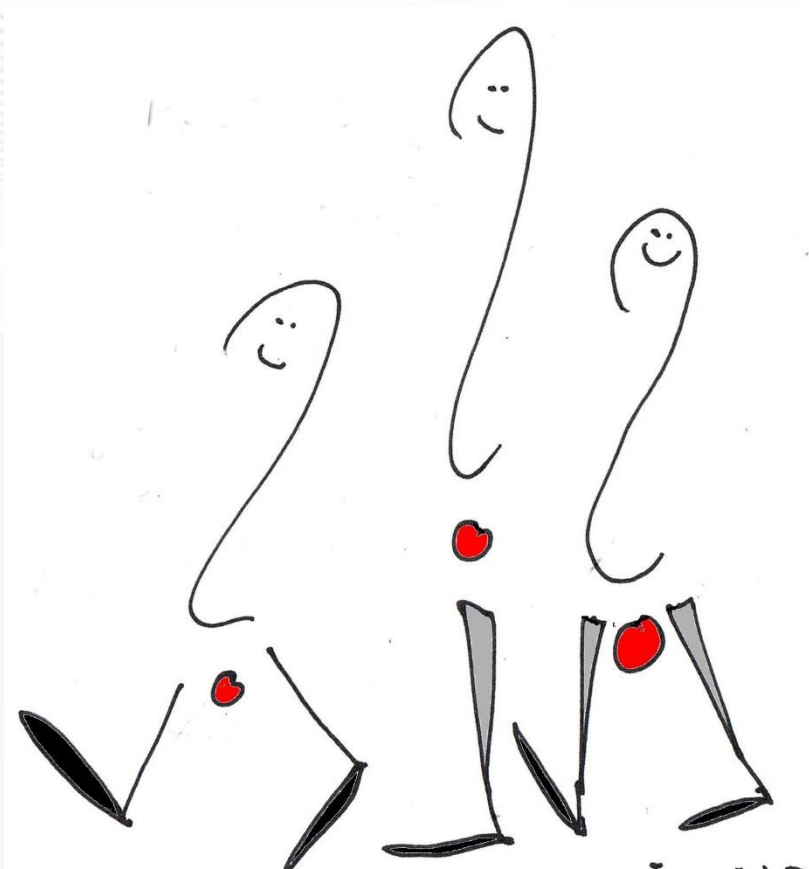
Ocena koleżeńska i samoocena

Czy ocena koleżeńska i samoocena są potrzebne?

Głos praktyków

Pytania

Dziękujemy za uczestnictwo w webinarium

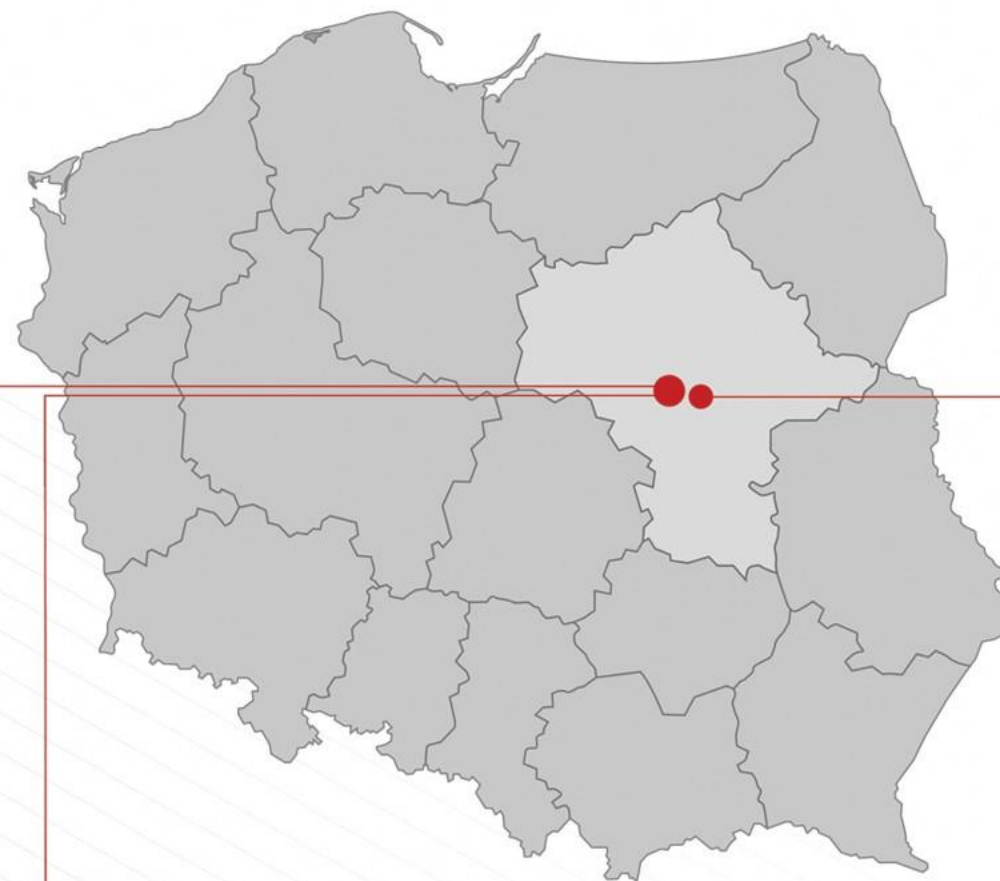
Agnieszka Arkusińska

Arkadiusz Baron

Danuta Sterna – danuta.sterna@gmail.com

Zapraszamy na stronę: www.oknauczanie.pl do działu poświęconego Mojemu zeszytowi.

15 LAT DLA EDUKACJI
ORE

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

Centrum Szkoleniowe w Sulejówku
ul. Paderewskiego 77
05-070 Sulejówek
tel. 22 783 37 84

Ośrodek Rozwoju Edukacji
ul. Polna 46a
00-644 Warszawa
tel. 22 570 83 00

ore.edu.pl